

MONITORIZARE PENTRU O BUNĂ GUVERNARE DE MEDIU

Programul „Consolidarea guvernării ecologice prin formarea capacităților organizațiilor non-guvernamentale (ONG)”, finanțat de Uniunea Europeană, implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și livrat de Programul de Granturi Mici al Facilității Globale de Mediu

Aprilie 2016 ❖ Ediție specială ❖ Se distribuie în mod gratuit

Soluții locale pentru probleme globale

Consultări publice privind elaborarea Strategiei de Țară a Programului GEF de Granturi Mici, Etapa Operațională 6

Programul GEF de Granturi Mici oferă granturi organizațiilor non-guvernamentale și organizațiilor comunitare din țările în curs de dezvoltare pentru a le permite să facă față provocărilor globale de mediu, în timp ce abordează necesitățile de dezvoltare durabilă. PGM este un program corporativ al GEF, implementat de PNUD și executat de UNOPS. PGM din Moldova a început finanțarea proiectelor în 2013. De atunci, acesta a înregistrat succese în ceea ce privește finanțarea și oferirea suportului tehnic pentru 14 proiecte susținute prin granturi.

Etapa Operațională 6 va fi implementată în perioada 2015 – 2018, PGM având obiectivul „de a susține în mod efectiv crearea beneficiilor aduse mediului și de a proteja mediul la nivel global, prin intermediul soluțiilor locale și la nivel de comunitate, ce completează și aduc plus valoare la acțiunile realizate la nivel național și global”.

În acest context, Centrul Național de Mediu, în parteneriat cu Asociația Obștească „EcoContact” anunță, organizarea unei serii de sedințe de consultare publică pentru elaborarea **Strategiei de Țară al PGM GEF, Etapa Operațională 6**.

Consultările se vor organiza în **Chișinău, Cahul și Bălți**. Doritorii de a participa la unul din evenimente, rugăm să expedieze un mesaj de confirmare la adresa e-mail cnm@environment.md.

Pentru participanții din teritoriu, cheltuielile de transport vor fi rambursate în baza copiei buletinului de identitate și a biletului de călătorie.

Granturi pentru dezvoltarea capacităților

Programul de Granturi Mici al Facilității Globale de Mediu invită ONG-urile și OSC-rile pentru a depune propuneri de proiecte pentru Dezvoltarea Capacităților.

I. Informații de fond:

Programul de granturi mici (SGP) al Facilității Globale de Mediu (GEF) oferă granturi organizațiilor non-guvernamentale și organizațiilor din comunitate (ONG/CBO) din țările în curs de dezvoltare pentru a le permite să facă față provocărilor globale de mediu, în timp ce abordează necesitățile de dezvoltare durabilă. Motto-ul SGP este „acțiunea comunității cu impact global”.

GEF SGP activează în 126 de țări. SGP Moldova a început finanțarea proiectelor în 2013. De atunci, acesta a înregistrat succese în ceea ce privește finanțarea și oferirea suportului tehnic pentru mai mult de 14 proiecte susținute prin granturi. SGP este un program corporativ al GEF, implementat de PNUD și executat de UNOPS.

Parteneriatele efective sunt cheia succesului pentru SGP Moldova. De la structurile de management și mecanism de finanțare spre acțiunile de bază, parteneriatele pătrund în toate aspectele de operare ale SGP. ONG/OSC-uri sunt canalele viabile pentru promovarea imputernicirii comunității, dreptului de proprietate și participare în dezvoltare și astfel pot fi considerate ca cei mai semnificativi parteneri ai SGP. Ei pot avea un rol efectiv în înțelegerea mai bună a necesităților și cerințelor comunității și trebuie să aibă o șansă de a-și îndeplini pe deplin responsabilitățile față de aceste comunități.

II. Obiective:

Adițional la activitățile de dezvoltare a

capacităților incluse în domeniile de interes ale SGP, Programul oferă granturi în Dezvoltarea Capacităților comunităților ca un domeniu de interes suplimentar. Aceste granturi vor reprezenta proiecte strategice separate, ce oferă suport pentru activitatea celorlalte domenii de interes a programului la nivel de portofoliu.

Pot fi evidențiate următoarele obiective specifice:

1. De a îmbunătăți gradul de conștientizare și înțelegere despre Programul de Granturi Mici al GEF, strategia acestuia și rezultatele;
2. Schimb de experiență între ONG-uri/OSC-uri ce activează pentru abordarea problemelor globale de mediu pentru a facilita schimbul de experiență și replicare a bunelor practici;
3. Promovarea și consolidarea parteneriatelor dintre părțile interesate, precum, ONG-uri/OSC-uri, organizațiile finanțatoare internaționale, autoritățile publice centrale și locale, comunitățile de business și comunitățile locale.

III. Rezultate:

Aplicanții pot selecta realizarea unuia sau mai multor rezultate ale grantului pentru Dezvoltarea Capacităților.

La planificarea activităților în cadrul propunerilor de proiect se recomandă consultarea cu Coordonatorul Național și/sau membrii Comitetului Național de Coordonare.

IV. Buget:

Mărimea grantului nu va fi mai mare de 50 000 Dolari SUA. Suma totală disponibilă pentru granturile în domeniul Dezvoltării Capacităților este de 130 000 Dolari SUA.

ONG-urile sunt încurajate să propună

co-finanțare de 1:1. Pentru detalii, rugăm să consultați Instrucțiunile de Aplicare.

V. Organizațiile eligibile:

Pot aplica numai asociațiile obștești ce realizează activitate fără profit.

VI. Elaborarea propunerilor:

Propunerile de proiect se vor realiza în conformitate cu Instrucțiunile de Aplicare.

Propunerile înaintate de doi (2) sau mai mulți aplicanți vor fi toate respinse în cazul în care se constată oricare dintre următoarele:

- A. Au cel puțin un partener de control, director sau membru în comun; sau
- B. Oricare dintre ei primesc sau au primit orice subvenție direct sau indirectă de la celălalt; sau
- C. Au același reprezentant legal în scopul prezentei cereri de propuneri, sau
- D. Au o relație cu celălalt, în mod direct sau prin intermediul părților terțe comune, plasându-I astfel în situația de a avea acces la informații cu privire la, sau influență asupra propunerii unui alt aplicant în ceea ce privește acest proces;
- E. Sunt contractanți ai unui altuia sau un subcontractant într-o Propunere, depune de asemenea, o altă propunere din numele său ca aplicant principal;
- F. Un expert propus în echipa unui aplicant, participă în mai mult de o Propunere primită pentru acest proces. Această condiție nu se aplică pentru subcontractanți incluși în mai mult de o propunere.

VII. Procedura de aplicare:

Setul de documente poate fi prezentat personal în plic sigilat în Casa Națiunilor Unite, str. 31 August 1989, 131, Chișinău, MD-2012. În atenția: Registry Office/ GEF SGP UNOPS.

Propunerile de proiect transmise electronic vor fi adresate la tenders-Moldova@undp.org, indicându-se în subiectul mesajului: „GEF SGP DC, Aprilie 2016, [denumirea ONG-ului aplicant]”.

Propunerile vor fi marcate „GEF SGP DC, Aprilie 2016, [denumirea ONG-ului aplicant]”.

Termenul limită de depunere a propunerilor de proiecte este 27 Aprilie 2016, 17:00 (GMT +3).

Propunerile de proiect primite după termenul limită nu vor fi examinate.

Cererile expediate prin fax vor fi respinse. Cererile incomplete nu vor fi examinate. Cererile trimise prin e-mail nu trebuie să depășească 5 MB ca dimensiune. Cererile mai mari de 5 MB trebuie să fie divizate în mai multe mesaje, fiecare mesaj fiind marcat cu “parte a x din y” pe lângă mențiunea din anunț și din setul de documente pentru solicitare. Toate cererile depuse în format electronic vor primi un mesaj automat de confirmare a recepționării de la tenders-Moldova@undp.org. Dacă nu primiți acest mesaj de confirmare prin e-mail, vă rugăm să contactați Oficiul PNUD Moldova la numărul de telefon +373 (0) 22 220-045.

Pentru orice informație adițională cu privire la procesul de solicitare, Vă rugăm s-o contactați pe Dna Inessa Galitchi, Coordonator Național, Programul de Granturi Mici al GEF, Moldova prin e-mail: inessa@unops.org sau la tel. (+373) 22 839-876, Mob. (+373) 79440234.

Pentru informații suplimentare, vă rugăm să accesați link-ul: <http://www.undp.md/tenders/tnddetails2/1235/>

Un dialog eficient între societatea civilă și autorități

Proiectul: „Monitorizare pentru o bună guvernare de mediu”
Implementator: Mișcarea Ecologistă din Moldova

Guvernanta în orice domeniu, inclusiv în domeniul mediului poate fi una de succes doar în cazul în care vom avea și o societate civilă pregătită pentru a susține activitățile și eforturile guvernării, o societate capabilă de a se implica în procesele decizionale de mediu, fiind un catalizator al proceselor inițiate de guvernare. Este necesar ca organizațiile obștești, cetățenii activi să se implice în rezolvarea problemelor de mediu prin anticiparea unor procese și influențarea politicilor publice.

Aceasta este abordarea organizației noastre în rezolvarea problemelor de mediu – principiul prevenirii. Considerăm că este mai ușor, mai eficient și există mult mai multe șanse de a stopa anumite procese care ar putea dauna mediului înconjurător la etapa când este anunțată o propunere de proiect de politică publică decât să modifici ceea ce a fost deja aprobat. Este foarte important să menții un dialog sănătos cu reprezentanții guvernării, cei care elaborează politicile publice și stabilesc direcția de dezvoltare, să te implici în consultări publice și să contribui cu expertiză. Deoarece, deseori, pro-

testele, denunțurile, campaniile de presă nu aduc rezultatele scontate. Totuși, în activitatea desfășurată de MEM, ne-am confruntat și cu situații în care fiind puși în fața faptului împlinit, a trebuit să facem presiuni și să invităm la dialog, după ce deciziile au fost luate, iar efectele negative asupra mediului înconjurător au început să iasă la iveală.

Scopul pe care MEM și l-a propus în cadrul proiectului „Monitorizare pentru o bună guvernare de mediu” a fost de a contribui la consolidarea capacităților reprezentanților societății civile de monitorizare, evaluare și formularea recomandărilor privind îmbunătățirea politicilor de mediu și buna guvernare a domeniului ecologic pentru anul 2015 la nivel național și local, întru realizarea prevederilor capitolului 16 al Acordului de Asociere și a Strategiei de mediu 2014-2023.

Pentru realizarea acestui scop au fost setate mai multe obiective, printre care cel de a consolida capacitățile MEM privind monitorizarea implementării și elaborării proiectelor de legi, directive UE, strategii și programe planificate de Ministerul Mediului pentru anul 2015 la

nivel național. Un alt obiectiv a fost de a încuraja dialogul între actorii guvernamentali și cei din societatea civilă privind elaborarea și formularea recomandărilor pentru armonizarea cadrului legislativ necesar pentru buna guvernare în materie de mediu.

Pentru a atinge aceste obiective MEM a întreprins activități precum elaborarea și difuzarea de buletine electronice informative privind noile inițiative și proiecte de documente care influențează mediul înconjurător, facilitarea și inițierea unor întâlniri cu factori de decizie privind politicile de mediu, elaborare de avize, demersuri și note informative la proiecte de hotărâri de Guvern, proiecte de legi aflate în consultare publică, emisiuni radio și conferințe de presă ca platformă de comunicare și dialog cu autoritățile publice centrale și locale.

Astfel, pe parcursul anului 2015, MEM s-a axat pe câteva domenii de importanță strategică pentru securitatea ecologică a statului, aflate în prioritățile Strategiei de Mediu, implicându-se în influențarea politicilor pe sectoarele respective.

Extinderea suprafețelor de păduri și asigurarea managementului durabil al acestora este una

din direcțiile incluse în Strategia de Mediu 2014-2023. Anume acesta a și fost unul din subiectele pe care l-am abordat în mod constant până am reușit să obținem rezultate care își vor face efectul în timp. Mai exact, istoria noastră de succes o reprezintă rezultatele obținute în urma activităților care au vizat subiectul arendei fondului forestier național.

Aici principiul prevenirii, din păcate, nu a fost posibil, deoarece regulamentul prin care se deschidea poarta spre privatizarea camuflată a pădurilor a fost elaborat pe ascuns, fără a fi consultat cu societatea civilă. Totuși, din momentul în care s-a aflat despre acest lucru, MEM a încercat să atragă atenția autorităților asupra dezastrului pe care acest regulament îl va produce. Începând cu anul 2010 au fost transmise demersuri, scrisori către autorități de la diferit nivel. Și deși, în anul 2012, s-a obținut sistarea procesului de acordare în arendă a fondului forestier, pericolul era la fel de prezent deoarece se lucra la un nou Regulament, care ar fi oferit condiții prielnice pentru continuarea „debandadei” în pădurile Moldovei. Demersurile au continuat și în anul 2013, 2014.

Dar, abia în anul 2015, datorită instrumentelor la care am avut acces prin intermediul proiectului „Monitorizare pentru o bună guvernare de mediu”, am reușit să punem suficientă presiune încât să ajungem să influențăm politica statului în acest domeniu. Astfel, în doar 8 luni au fost organizate 3 conferințe de presă pe subiectul arendei pădurilor, la una din ele fiind invitat viceministrul Mediului. În rezultatul acestor conferințe de presă, s-a reușit sensibilizarea opiniei publice și a mass-media, au fost realizate numeroase investigații jurna-

Conferințele de presă organizate de MEM au adus în spațiul public probleme stringente de mediu

listice asupra felului în care se gestionează fondul forestier de către așa-ziii arendași, au fost efectuate vizite în teren pentru a verifica neregulile din acest domeniu, în toată țara. La fel, în cadrul proiectului implementat de MEM, subiectul arendei fondului forestier și a necesității abrogării Regulamentului care ar fi pus capăt acestui dezastru a fost abordat în cadrul emisiunilor radio la care au fost invitați factori de decizie. Numeroase întâlniri cu factorii de decizie au fost facilitate, diverși specialiști din domeniu fiind implicați în discuții și dezbateri.

Succesul activităților MEM rezidă în faptul că în rezultatul unor acțiuni concentrate, întreprinse de MEM, astăzi avem prezentat spre consultări publice Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Codului silvic nr. 887-XIII din 21 iunie 1996. Hotărâre de Guvern în care sunt incluse modificări esențiale în vederea interzicerii atribuirii terenurilor din fondul forestier în gestiunea sau folosința persoanelor juridice sau fizice. De asemenea, spre avizare se află și un alt proiect de hotărâre care prevede modificări la Regulamentul privind arenda fondului forestier care sunt în detrimentul arendașilor și care-i va descuraja pe aceștia să comită ilegalități în fondul forestier național.

Alte domenii influențate au fost: apele subterane, extragerile de nisip din fluviile Prut și Nistru etc.

În afară de influențarea politicilor de mediu, pe parcursul implementării proiectului „Monitorizare pentru o bună guvernare de mediu”, am avut și alte reușite: crearea de grupuri de lucru la nivel local la Ștefan Vodă, Bălți și Chișinău. Am facilitat dialogul cu autoritățile publice locale și regionale, am făcut transfer de cunoștințe spre organizațiile de mediu din teritoriu, astfel încât modelul de conlucrare cu autoritățile publice locale să fie posibil în 3 regiuni pilot.

În rezultatul activităților desfășurate în cadrul proiectului am reușit să creăm o rețea de parteneri pe care putem miza în monitorizarea și influențarea politicilor publice, ne-am consolidat ca organizație creând un sistem de monitorizare, proceduri interne care asigură monitorizarea continuă a politicilor publice, s-au îmbunătățit capacitățile echipei organizației privind expunerea recomandărilor asupra politicilor publice cu impact asupra mediului înconjurător. De asemenea, s-a reușit crearea unei punți de legătură și a unui dialog mai eficient cu autoritățile publice.

Alecu RENIȚĂ,
președinte, Mișcarea Ecologistă din Moldova
Elena SCOBIOALĂ,
asistent de proiect, MEM

Ședința Grupului de lucru la nivel local, or. Bălți

Jocul MEGA: Când joci pentru impact

Proiectul: „Moldova prin E-learning inovator și platforma de colaborare pentru acțiune pentru mediu”

Implementator: AO Academia de Guvernare a Mediului din Moldova (MEGA)

Academia Moldovei de Guvernare a Mediului (MEGA; www.megageneration.com) reprezintă o soluție inovativă pentru cele mai urgente neajunsuri în materie de mediu și societate. Managementul ineficient al resurselor naturale, poluarea, pierderea biodiversității și schimbarea climei sunt câteva din problemele actuale, rezolvarea cărora coincide cu scopul organizației. Astfel, în viziunea organizației, lumea va fi mai durabilă când fiecare om va trăi prietenos cu mediul înconjurător, va avea acces la oportunități de învățământ practic, care, ulterior, va contribui la descoperirea și utilizarea inovațiilor ecologice. Toate aceste aspecte reprezintă baza unei dezvoltări durabile și a unui impact pozitiv social, realizat prin colaborare și distracție la un nivel global.

Pentru a îndeplini misiunea sa, MEGA creează o platformă multidisciplinară (psihologie, tehnologie și ecologie) cu scopul de a dezvolta și a implementa conceptul de joc în cadrul

activităților de protecție a mediului. Această platformă capătă forma jocului MEGA: Jocul cu Impact. Acesta reprezintă un joc educativ, bazat pe colaborare, învățarea măsurilor de protecție a naturii prin dezvoltarea inovațiilor în direcția remedierii problemelor sociale și cele legate de mediu înconjurător. Având scopul de a spori rezistența bunăstării în întreaga lume, prin mecanismul jocului, MEGA permite fiecărui să-și schimbe obiceiurile de comportament în direcția responsabilizării ecologice. Consecutiv, acest joc contribuie la realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD) elaborate și aprobate la nivelul ONU.

Jocul MEGA este suprapus unei platforme web și a unei aplicații pentru smartphone care implică două grupuri de beneficiari într-un proces de educare și acțiune cu scopul formării unui stil de viață ecologic și realizarea ODD: tineri sau comunități (denumiți în joc „Agenți verzi”) dintr-o parte și organizații de mediu sau companii focusate pe protecția mediului (denumiți în joc

„Furnizor de misiuni”) pe cealaltă parte. Jocul le propune să beneficieze de o varietate de oportunități practice: traininguri online, misiuni, cercetări și provocări din lumea reală.

Prin intermediul platformei și a aplicației, participanții interacționează în următorul mod: Furnizorii de misiuni oferă sarcini practice („misiuni”) și grupuri de misiuni denumite „cercetări”) Agenților verzi, ajutându-i să-și îndeplinească misiunile, prin oferirea trainingurilor online. În timp ce Agenții îndeplinesc sarcinile și prezintă rezultatele Furnizorilor, ei primesc puncte de calificare, feedback și recompense reale pentru a „investi” în misiunile din următoarele nivele superioare, dar și în alte activități și traininguri online.

Anul trecut, jocul MEGA a fost actualizat și modernizat semnificativ pentru a fi testat ca parte a proiectului „Fortificarea Guvernării de Mediu în Moldova prin Platforma Inovatoare de Educație On-line și Colaborare în Acțiunile de Protecție a Mediului”

Tineri activi care joacă MEGA

sprijinit de programul „Fortificarea guvernării de mediu prin consolidarea capacităților organizațiilor non-guvernamentale (ONG)” finanțat de Uniunea Europeană, implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și livrat de Programul pentru Granturi Mici GEF (SGP). Ulterior, jocul a fost servit drept platformă de participare și de management în cadrul primei ediții a inițiativei MEGA Campionatul Impact, care a avut loc în bazinul râului Bâc și în Găgăuzia. Organizațiile non-guvernamentale (ONG-urile) și participanții au primit misiuni și indicații referitor la locații, prin intermediul platformei on-line, au prezentat rapoartele de

misiune, au urmărit progresul acestora, au primit feedback referitor la impactul pozitiv creat și respectiv au aflat echipa câștigătoare.

Acest impact a inclus implicarea a 200 de tineri și a 5 ONG-uri în rezolvarea problemelor de management al apei. Au fost extrase și reciclate o tonă de deșeuri din diferite ecosisteme, au fost plantați 20 de copaci și a fost creată Harta interactivă a Apelor din Moldova, care poate fi vizualizată aici: <http://watermap.megageneration.com>

Autor: Taisia CAMENSIC, Academia Moldovei de Guvernare a Mediului
Traducere: Petru VINARI, Academia Moldovei de Guvernare a Mediului

Evaluarea impactului de mediu pe înțelesul tuturor

Proiectul: „Aplicarea guvernării de Mediu în Moldova prin implicarea publicului în procesul de Evaluare a Impactului asupra Mediului (EIA)”

Implementator: AO EcoContact

În iunie 2014 Republica Moldova și Uniunea Europeană (UE) au semnat Acordul de Asociere (AA) RM-UE. Pentru Republica Moldova Acordul de Asociere reprezintă o agendă de reforme care se bazează pe un program cuprinzător de armonizare a legislației naționale la Directivele UE („acquis-ul comunitar”). Una din Directivele UE de mediu inclusă în Acordul de Asociere este și Directiva 2011/92/UE privind evaluarea anumitor proiecte publice și private pe mediu (Directiva EIM), care are scopul să asigure că proiectele economice planificate care pot avea un efect semnificativ asupra mediului sunt evaluate în mod adecvat înainte de a fi aprobate. Potrivit acesteia, se impune regula că o evaluare a impactului asupra mediului (EIM) se realizează în scopul furnizării de către inițiator a informațiilor pentru factorii de decizie și publicul larg cu privire la posibilele consecințe de mediu ale acțiunilor economice propuse, și pentru promovarea dezvoltării ecologice prin identificarea unor măsuri adecvate de îmbunătățire și de atenuare. Legea nr. 86 din 29 mai 2014 privind evaluarea impactului asupra mediului transpune dispozițiile Directivei menționate și face ca modul prin care este realizată evaluarea impactului de mediu în Republica Moldova să devină mai riguros, transparent și participativ.

Evaluarea impactului asupra mediului este un proces complex și, în baza Legii nr.86 din 2014, modifică totalmente sistemul vechi de evaluare a impactului asupra mediului înconjurător. Sistemul nou de EIM are drept scop de a identifica și de a evalua potențiale efecte pozitive și negative, directe și indirecte, sinergice, cumulative, principale și secundare pe care le pot avea proiectele economice publice sau private asupra mediului și sănătății populației. Prin urmare, un set de proiecte economice (lista și condițiile acestora sunt prevăzute de Legea EIM) se supun procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, după care se eliberează Acordul de mediu. Această evaluare identifică, de asemenea, și măsurile de diminuare sau compensare a efectelor negative asupra mediului, care sunt obligatorii a fi luate în considerare la definitivarea proiectului economic.

Astfel, prin intermediul proiectului „Aplicarea guvernării de Mediu în Moldova prin implicarea publicului în procesul de Evaluare al Impactului asupra Mediului (EIA)”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), livrat de Programul de Granturi Mici al Facilității Globale de Mediu, AO EcoContact a reușit să realizeze un șir de activități de importanță majoră atât pentru public (ONG-uri și persoane care pot fi afectate de activitățile economice planificate), beneficiarii EIA (inițiatorii), cât și pentru instituțiile nemijlocit responsabile de prelucrarea și analiza informației (autorități).

Scopul pe care EcoContact și l-a propus în cadrul acestui proiect este de a susține procesul de implementare a Strategiei de Mediu a Republicii Moldova (2014-2023) prin dezvoltarea unui mecanism participativ de punere în aplicare a EIA. Acest scop propus vine o dată cu angajarea Republicii Moldova în modificarea mecanismului EIA. Chiar dacă în anul 2014 noua lege privind Evaluarea Impactului asupra Mediului a fost aprobată, la acel moment un mecanism bine determinat de implementare a procedurii nu exista.

Pentru realizarea scopului, EcoCon-

tact a identificat două obiective: dezvoltarea capacităților ONG-urilor de a lua parte la elaborarea planului privind implicarea publicului în cadrul procedurii EIA (prin consolidarea capacităților de participare în consultarea acestui proces); și consolidarea capacităților interne a rețelei de ONG-uri cointerestate de domeniu și a altor participanți în proces.

Pe parcursul implementării proiectului, EcoContact a realizat un șir de activități care au avut drept scop atingerea obiectivelor propuse, precum: organizarea de instruiți destinată atât reprezentanților autorităților centrale și locale, precum și membrilor societății civile, experților, consultanților, mass-media și altor grupuri de persoane interesate de domeniu. Mai mult decât atât, pentru ca procesul EIA să fie comprehensibil pentru toate categoriile de cetățeni și instituții, EcoContact a organizat sesiuni informative care au explicat nu doar procedura în sine, ci și rolul fiecărei instituții în parte în procesul EIA (de ex: care este rolul APL, ONG-urilor, mass-media etc.). Sesiunea de informare a fost însoțită de diseminarea materialelor informative și promoționale despre procedura de Evaluare a Impactului asupra Mediului și rolul fiecărui actor în această procedură.

O altă etapă de consolidare a domeniului EIA a fost elaborarea de Ghiduri pentru beneficiarii EIA, autorități, ONG-uri, public interesat. Documentele de bază elaborate în cadrul proiectului și aprobate de către Ministerul Mediului sunt Ghidul privind Evaluarea Impactului asupra Mediului și Ghidul privind Participarea Publicului în procedurile EIM. Ambele Ghiduri au drept obiectiv să interpreteze prevederile din Legea nr. 86 din 29 mai 2014 privind evaluarea impactului asupra mediului și indică, pas cu pas, acțiunile ce trebuie efectuate la fiecare etapă a EIM atât de inițiator, cât și de publicul larg sau autoritățile publice locale și centrale de mediu.

Așa cum EcoContact promovează și realizează în mod continuu fortificarea cooperării sectorului asociativ de mediu în vederea asigurării procesului de aducere a calității mediului la standardele europene și folosirea rațională a resurselor naturale prin prisma menținerii vectorului de integrare europeană a Republicii Moldova, asociația a aplicat instrumentul prin care s-a contribuit la realizarea acestei viziuni: a fost organizat Forum ONG-urilor de Mediu, ediția anului 2015. În cadrul Forumului au participat circa 100 participanți (membri ai societății civile, autorități, experți, consultanți, mass-media, mediul academic, business etc.) și următoarele aspecte au fost discutate și abordate: progresul țării în domeniul protecției mediului în baza prevederilor Acordului de asociere la UE; Problemele de interes principal, cu privire la situația actuală a mediului în Republica Moldova; Rolul sectorului asociativ pentru beneficiile cheie ale țării: bariere și provocări necesare de abordat în anul care vine; Reflectarea subiectelor de interes special: Evaluarea impactului asupra mediului, Economia Verde, Managementul Deșeurilor periculoase, Integrarea UE, Schimbări Climatice, Biodiversitate etc.

Prin acest exercițiu a fost consolidată rețeaua ONG-urilor care au interesul să se implice mai mult în procesul EIM și să monitorizeze la nivel local și național realizarea EIM pentru proiectele economice planificate. Forumul a fost concluzionat cu Rezoluția privind poziția ONG-urilor

și a celor prezenți care a fost înaintată instituțiilor relevante.

Succesul atins în cadrul implementării proiectului dat se identifică prin mai mulți indicatori:

- acțiunile inițiatorilor sunt mai transparente (în diverse publicații naționale și locale apar tot mai multe anunțuri privind inițierea procedurii de EIM pe diverse activități economice planificate; pe pagina web al Ministerului Mediului este informație privind activitățile economice care se lansează în procesul de EIM);

- este identificat și consolidat cercul de ONG-uri interesate în implicarea activă în consultarea documentelor de EIM și monitorizarea ulterioară a procesului de ajustare a documentelor în baza recomandărilor înaintate (circa 10 ONG-uri de nivel național și raional);

- procedura de efectuare a EIM și implicarea publicului în acest proces este formalizată sub forma a două Ghiduri elaborate în mod participativ cu implicarea reprezentanților grupurilor țintă (autorități, elaboratori, inițiatori, și ONG-uri): Ghidul privind Evaluarea Impactului asupra Mediului și Ghidul privind Participarea Publicului în procedurile EIM;

- capacitățile actorilor cheie în procedura de efectuare a EIM au fost fortificate cu asistența experților străini (seturi de instruiți, ședințe teritoriale de informare, consultări oferite, materiale informative elaborate și diseminate);

- dialog creat între actori cheie în procedura de efectuare a EIM (consultări,

discuții cu schimb de opinii pe prevederile mai specifice sau neclare din cadrul Legii, mese rotunde, ateliere în cadrul Forumului ONG-urilor de mediu, set de recomandări elaborat în vederea modificării cadrului legislativ de mediu);

- simplificarea procesului de coordonare a procedurilor de EIM (baza de date online pe domeniul EIM);

- tendințele pe țară în dezvoltarea activităților economice au fost identificate și cercetate prin prisma experienței europene în efectuarea EIM (Studiul de caz pe 5 tendințe economice naționale ce cad sub EIM elaborat);

- capacitățile asociației EcoContact în EIM au fost îmbunătățite (avize la Proiectele de Programe elaborate, participări active în cadrul consultărilor publice organizate în cadrul EIM, diseminarea anunțurilor privind inițierea EIM prin intermediul forum-list).

Proiectul a creat și a oferit numeroase oportunități nu doar pentru AO EcoContact, ci și pentru partenerii săi. Aceste oportunități ar fi:

- Extinderea cercului de ONG-uri interesate în implicarea activă în procesul de EIM - această rețea neformală rămâne deschisă și oferă posibilități de schimb de

experiențe, discutarea situațiilor mai specifice pe diferite cazuri de lansare a EIM; consolidarea eforturilor în promovarea intereselor de mediu și sănătatea publică vis-a-vis de vreo activitate economică cu un efect semnificativ asupra mediului;

- aplicarea corectă și coerentă a legislației în vigoare - prin acele ghiduri elaborate; apariția noilor experți liber profesioniști sau persoane juridice care își vor lansa activitățile în EIM - în baza instruirilor și solicitării de piață în efectuarea EIM;

- dezvoltarea spiritului civic și mobilizarea comunităților în procesul de consultare în cazul inițierii activităților economice planificate la nivel local - ONG-urile ar fi acei catalizatori pentru implementarea diverselor proiecte sociale de mobilizare a populației în consultări și monitorizări;

- ridicarea nivelului de trai, asigurând un mediu calitativ și sănătatea publică printr-o economie durabilă - publicul informat și conștient nu va fi indiferent față de posibilele efecte semnificative asupra mediului și sănătății, ceea ce va duce la un nivel mai ridicat de responsabilitate din partea agenților economici și autorități.

Rodica IORDANOV, EcoContact

Apă curată pentru Stepă Bugeacului

Proiectul: „Consolidarea acțiunilor între ONG-uri și autoritățile publice locale și activarea societății civile în lupta pentru protejarea resurselor și a calității apei potabile în stepa Bugeacului”

Implementator: Asociația pentru mediu și cercetare cuaternară INQUA-Moldova

Legea Republicii Moldova cu privire la apa potabilă, adoptată de Parlamentul Republicii Moldova nr.272-XIV din 10.02.99 (art.1) determină definiția de apă potabilă: „apa potabilă - este apa, care poate fi folosită de om pentru o perioadă lungă de timp, în mod direct sau indirect, fără niciun pericol pentru sănătate”.

În Moldova doar 56% din populație are acces la apă potabilă sigură. În zonele rurale sursa principală de apă potabilă este reprezentată de fântâni cu adâncime medie de la 10 la 50 de metri, care alcătuiesc 85% din numărul total de surse de apă potabilă. Aproape 20% din populația din sate, din cauza calității apei, sistematic se îmbolnăvesc de diaree acută și hepatită.

În cadrul proiectului „Consolidarea guvernării ecologice prin formarea capacităților organizațiilor non-guvernamentale (ONG)”, finanțat de Uniunea Europeană, implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și livrat de Programul de Granturi Mici al Facilității Globale de Mediu, „INQUA-Moldova” a efectuat un studiu de calitate a apei potabile în 60 de fântâni de pe teritoriul UTA Găgăuzia, precum și în scopul informării publicului cu privire la starea apei potabile din regiune. S-au instalat 60 de plăcuțe, care indică nivelul de calitate al apei din fântână, indicatorii chimici principali și reglementările utilizării apei, în conformitate cu regulile de bază ale sanitației.

Rezultatul investigațiilor a arătat că apa din fântânile analizate nu este potabilă, atât din cauza factorului antropic, cât și din cauza celui natural. În rezultatul informării populației, a reprezentanților administrației publice locale și a organizațiilor non-guvernamentale, INQUA-Moldova a reușit să schimbe atitudinea față de apele din fântâni. Este de remarcat faptul că de la mai multe fântâni investigate au fost luate cânuțele și chiar căldările pentru că apa nu este

Fântână din zona Bugeacului

bună pentru utilizare nici după fierbere și aduce un efect negativ și în agricultură.

Deschiderea eco-etno centrului „Apă și Sănătate” în satul Avdarma, unul din cele mai moderne, a ajutat și va ajuta vizitatorii să cunoască mai multe despre apa potabilă din zona stepei Bugeac. Eco-Etno centrul din s. Avdarma va face cunoștință vizitatorilor cu tradițiile și obiceiurile din sudul Republicii Moldova. Harta fântânilor investigate, buletinele informative despre apa potabilă și mostre ale fântânilor, precum și elementele portului național din regiune sunt doar o parte din exponatele ce pot fi văzute atât de localnici, cât și turiști.

În comun cu autoritățile din UTA Găgăuzia a fost identificat și elaborat un tur eco-turistic, care cuprinde cele mai valoroase atracții turistice din regiune, tradițiile multiseculare și obiceiurile strămoșești, potențialul natural și antropic, natura splendidă și vinurile de calitate, și vizitarea eco-etno centrului „Apă și Sănătate”.

Inesa TALPĂ, INQUA Moldova

Jurnaliști instruiți, societate informată

Proiectul: „Agenda națională de mediu: prin comunicare, spre o mai bună guvernare a mediului”

Implementator: Asociația Jurnaliștilor de Mediu și Turism Ecologic din Republica Moldova (AJMTEM)

O bună guvernare de mediu se poate realiza doar atunci când participă întreaga societate: autorități, cetățeni și societatea civilă. Întru realizarea acestui deziderat, Asociația Jurnaliștilor de Mediu și Turism Ecologic din Republica Moldova a implementat proiectul „Agenda națională de mediu: prin comunicare, spre o mai bună guvernare a mediului”, proiect prin care și-a propus să informeze, sensibilizeze și să crească gradul de conștientizare a cetățenilor din R. Moldova privind problemele de mediu, pentru o mai bună guvernare a mediului. Astfel, prin activitățile proiectului, AJMTEM a sporit gradul de informare a cetățenilor, a realizat punți de colaborare între societatea civilă, jurnaliști și autoritățile din domeniu. A instruit jurnaliști cum să scrie despre mediu, a pilotat Curriculum Jurnalismul de Mediu în cadrul facultății de Jurnalism a Universității de Stat din Moldova.

Jurnaliștii instruiți în cadrul training-urilor organizate de AJMTEM au îndrăgostit tematica de mediu, informează și sensibilizează cetățenii. Un exemplu este Lia Ciutac, reporter la ziarul *Tim-pul*, câștigătoarea premiului II în cadrul Concursului „Premii pentru jurnalism de mediu”, ediția a II-a, categoria presa scrisă/online.

Am cunoscut-o pe Lia în cadrul celei de-a doua sesiuni de instruire în domeniul jurnalismului de mediu. Absolventă

a Facultății de Istorie și Psihologie, Lia a venit la training pentru a-și îmbunătăți abilitățile jurnalistice și a cunoaște jurnalismul de mediu. La începutul training-ului Lia era destul de sceptică în privința importanței jurnalismului de mediu și necesității acestuia pentru public. Ea își motiva atitudinea prin faptul că publicul nu ar fi interesat de aceste subiecte și că este dificil să-i trezești interesul asupra unei probleme care nu îl afectează.

După trei zile de instruire, având asistența experților din domeniu, vizite de studiu și scrierea unor scurte materiale de mediu, Lia deja afirma că subiectele de mediu în presă nu sunt abordate corect, iar dacă se găsește un unghi bun, acestea pot fi vândute ca pâinea caldă. Sesiunile de instruire și interacțiunea cu alți jurnaliști i-au dezvoltat un interes sporit pentru tematica de mediu. Iar un rezultat al acestora este faptul că Lia este prezentă la cluburile de presă, întrunirile cu autoritățile, mesele rotunde organizate de Asociația Jurnaliștilor de Mediu și Turism Ecologic. Aici identifică noi subiecte de mediu, surse de informare și cunoaște domeniul mediului în detalii.

În cadrul redacției, Lia Ciutac s-a afirmat ca jurnalist de mediu, iar tematica ecologică se regăsește foarte des în materialele realizate de ea. Cititorilor săi le transmite următorul mesaj: „Mi-aș dori ca fiecare dintre noi să înceapă să țină cont măcar de câte un sfat despre

protejarea mediului. Dacă nu putem totuși direct să muncim la restabilirea unui mediu mai bun, aș vrea să utilizăm apa sau energia electrică cu limită, iar acestea să nu fie făcute doar din considerent economic, dar ca urmare a unei educații și acțiuni ecologice conștiente”, susține Lia Ciutac.

Irina Tăbăranu este o studentă la Facultatea de Jurnalism și Științe ale Comunicării, USM, iar în urma participării la sesiunile de instruire desfășurate de AJMTEM, a decis să se alăture echipei AJMTEM. Acum Irina este voluntară în cadrul Asociației, scrie articole pe site-ul *ecopresa.md* și promovează buna guvernare de mediu.

O altă tânără jurnalistă este Luminița Ghemu, care de asemenea a participat la una dintre cele trei sesiuni de instruire din cadrul proiectului „Agenda națională de mediu: prin comunicare, spre o mai bună guvernare a mediului”. Totodată, Luminița, fiind studentă la Jurnalism la Universitatea de Stat, a studiat cursul Jurnalismul de Mediu în cadrul universității, predat de Mariana Tacu, lector universitar.

Un exemplu de succes este și al Svetlanei Tătaru, care în urma participării la sesiunile de instruire și la întrunirile cu autoritățile organizate de AJMTEM, a inaugurat o rubrică de mediu în cadrul revistei online unde activează.

Lia Ciutac, Luminița Ghemu, Irina Tăbăranu, Svetlana Tătaru sunt

Câștigătorii Concursului „Premii pentru Jurnalism de Mediu”, ediția a II-a

jurnaliști instruiți în cadrul proiectului implementat de Asociația Jurnaliștilor de Mediu și Turism Ecologic din Republica Moldova și finanțat de Uniunea Europeană, implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și livrat de Programul de Granturi Mici al Facilității Globale de Mediu.

În cadrul proiectului „Agenda națională de mediu: prin comunicare, spre o mai bună guvernare a mediului”, AJMTEM a organizat mai multe întruniri dintre jurnaliști, autorități și experți, a consolidat grupurile regionale de eco-jurnaliști de la centru, sud și nord prin organizarea întrunirilor tematice, iar ca urmare au apărut serii de materiale în presă. AJMTEM a premiat cele mai bune materiale de mediu în cadrul Concursului „Premii pentru jurnalismul de mediu”, ediția a doua; a instruit peste 50 de jurnaliști, a pilotat cursul „Jurnalism de mediu” la Universitatea de Stat.

Totodată, proiectul a cofinanțat aplicația *Official Alert* – un instrument IT care trimite notificări, atunci când sunt actualizate paginile web ale instituțiilor de stat: ministere, agenții, institute etc. Scopul aplicației este de a facilita munca jurnaliștilor și, totodată, de a spori accesul cetățenilor la informația oficială. Un alt obiectiv al

Official Alert este creșterea gradului de informare a publicului larg privind activitățile, rapoartele, proiectele legislative și, implicit, sporirea interesului asupra transparenței decizionale. Deși a fost concepută pentru a fi utilizată de către jurnaliști, aplicația este disponibilă publicului larg, întrucât orice persoană care utilizează produsul este informat din prima sursă privitor la activitatea instituțiilor guvernamentale.

De menționat că prin reflectarea consecvenței și profesionalismului de către jurnaliști a subiectelor de mediu, sensibilizării cetățenilor și autorităților, Ministerul Mediului a inițiat proiecte legislative care abordează subiecte „fierbinți” precum arenda fondului forestier, pescuitul industrial ș.a. AJMTEM a semnat un acord de colaborare cu Ministerul Mediului pentru următorii doi ani, care prevede cooperarea inter-instituțională pe următoarele direcții: creșterea transparenței în domeniul mediului; creșterea accesului publicului la informațiile de mediu și creșterea nivelului de conștientizare și a interesului publicului pentru deciziile care privesc mediul înconjurător.

Lilia CURCHI, manager de proiect
Cristina STRATON, asistent de proiect

Un public mai conștient: prin mesaje simple și bune practici

Proiectul: „Capacități consolidate a părților interesate – factor esențial în guvernarea de mediu în Regiunea Prutului Inferior”

Implementator: Centrul de Consultanță Ecologică Cahul

Protecția mediului constituie o problemă de importanță globală, care trebuie să devină o prioritate națională, deoarece vizează în mod direct condițiile de viață și sănătatea populației, realizarea intereselor economice, precum și capacitățile de dezvoltare durabilă a societății.

Existența unui mediu curat contribuie incontestabil la asigurarea drepturilor fundamentale ale omului prevăzute de Constituția Republicii Moldova: dreptul la viață și dreptul la sănătatea fizică și morală. Aceasta implică păstrarea calității principalelor componente ale mediului (a aerului, apei, solului, florei și faunei), în condițiile unei dezvoltări durabile.

Proiectul „Capacități consolidate a părților interesate – factor esențial în guvernarea de mediu în Regiunea Prutului Inferior” realizat cu suportul programului „Consolidarea guvernării ecologice prin formarea capacităților organizațiilor non-guvernamentale (ONG)”, finanțat de Uniunea Europeană, implementat de Programul Națiunilor Unite pentru

Dezvoltare (PNUD) și livrat de Programul de Granturi Mici al Facilității Globale de Mediu, abordează tematica extinderii și dezvoltării ariilor naturale protejate de stat și își propune ca obiectiv primar contribuția la eficiența măsurilor de extindere și dezvoltarea ariilor naturale protejate de stat, protecției și conservării biodiversității.

Acest obiectiv va fi realizat prin 2 obiective specifice:

1) Consolidarea capacităților părților interesate de a participa la analiza politicilor locale și la procesele de dialog privind crearea Rezervației Biosferei în regiunea Prutului Inferior;

2) Sensibilizarea părților interesate privind importanța creării Rezervației Biosferei în regiunea Prutului Inferior și susținerea măsurilor de intervenție a Autorităților Publice Locale în această direcție.

În acest context, Centrul de Consultanță Ecologică Cahul, examinând practicile internaționale privind crearea rezervațiilor biosferice, consideră că un rol central în stabilirea, administrarea și dezvoltarea cu succes a unei rezervații

Nuferii din Rezervația „Prutul de Jos”

a biosferei îi joacă comunitățile și organizațiile locale.

Educația, activitatea de sensibilizare, implicare și colaborare a publicului pentru luarea deciziilor locale sunt componente cheie a funcționării eficiente a oricărei arii naturale protejate de stat. Astfel, se poate obține o susținere din partea publicului și o promovare a dezvoltării durabile a resurselor naturale din regiune prin îmbunătățirea gradului de cunoaștere, înțelegere și implicare în problemele de mediu, atât în rândul populației

locale, cât și în rândul Autorităților Publice Locale.

Au fost organizate 10 seminare informative în cadrul cărora au fost sensibilizate 250 persoane. Scopul

seminarelor de informare a fost de a prezenta informația privind crearea viitoarei Rezervații a Biosferei în regiunea Prutului Inferior. A fost conștientizată populația locală privind importanța creării rezervației biosferei în zonă, măsurile și etapele în crearea acesteia, beneficiile pentru natură și om, analiza problemelor locale și identificarea soluțiilor.

Echipa Centrului de Consultanță Ecologică Cahul a organizat și 10 lecții ecologice în instituțiile de învățământ din localitățile care vor fi parte componentă a rezervației biosferice. La lecții au participat elevi ai claselor gimnaziale și liceale, în total 350 tineri conștientizați. Lecțiile ecologice au avut drept scop conștientizarea tinerii generații privind resursele naturale din zonă, importanța regiunii în care va fi creată rezervația biosferei la nivel național și internațional, măsuri de protecție și bune practici de gestionare a mediului. De asemenea, a fost prezentat rolul, importanța și implicarea în protecția mediului a tinerii generații ca viitori utilizatori ai resurselor naturale ale pământului.

Organizarea și desfășurarea mesei rotunde internaționale a permis expunerea și promovarea bunelor practici atât din partea organizațiilor non-guvernamentale, cât și din partea celor guvernamentale. Mai mult decât atât, participarea la întrunire a reprezentanților rezervațiilor biosferei din Ucraina și România a permis grupului ținută să cunoască și să conștientizeze exemple de

bune practici în vederea gestionării ariilor protejate în relațiile OM – NATURĂ la nivel regional. Având în vedere faptul că rezervația biosferei Delta Dunării a fost numită una dintre cele mai dinamice rezervații ale lumii, exemplele și formele de gestionare a ariilor protejate expuse de ei au fost un adevărat upscaling, important atât asupra reprezentanților guvernamentali, cât și asupra populației locale.

Din experiența acumulată de-a lungul proiectului, echipa CCE Cahul a înțeles că este foarte important în cadrul campaniilor de conștientizare, informare și promovare a importanței ariilor protejate, atât pentru om, cât și pentru natură, ca mesajul expus să fie foarte simplu, cu exemple concrete (bune practici) și cu rezultate la fel de concrete care vorbesc de beneficiile relațiilor corecte OM – BIOSFERĂ.

Cheia succesului în implementarea proiectului sus-menționat a fost planificarea corectă a responsabilităților în cadrul activităților realizate.

Artur NEBUNU, Centrul de Consultanță Ecologică Cahul

„CONSOLIDAREA GUVERNĂRII ECOLOGICE PRIN FORMAREA CAPACITĂȚILOR ONG”

MONITORIZARE PENTRU O BUNĂ GUVERNARE DE MEDIU

Ediție specială realizată în cadrul proiectului „Monitorizare pentru o bună guvernare de mediu”, desfășurat de Mișcarea Ecologistă din Moldova, cu suportul programului „Consolidarea guvernării ecologice prin formarea capacităților organizațiilor non-guvernamentale (ONG)”, finanțat de Uniunea Europeană, implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și livrat de Programul de Granturi Mici al Facilității Globale de Mediu.

SGP își rezervă dreptul de a reproduce materialul gratuit, în întregime sau parțial, în scopuri filantropice legate de activitatea SGP.

Această ediție specială nu poate fi pusă în vânzare liberă și se distribuie gratuit ca supliment la revista cu distribuție națională „Natura”. Tiraj: 8000 exemplare.

Viziunile, opiniile, pozițiile sau strategiile care se includ în această publicație nu neapărat reflectă opinia donatorilor. Surse: www.mem.gov.md, www.particip.gov.md. Fotografii: revista NATURA, EcoContact, arhiva MEM.

Coordonator: Alecu Reniță, președinte MEM. Texte de: Silvia Ursul, Lilia Curchi.

Adresa: Republica Moldova, Chișinău, str. S. Lazo 13, of. 2A, 022 23 26 54, mem@mem.md